

BIJLAGE BIJ DE IVN FIETSRROUTE 2015

Bijzonderheden die we tijdens onze IVN-fietstocht tegen komen.

Op in onze streek waren 2000 jaar geleden Romeinen aanwezig. Daar vind je zo direct weinig meer van terug. Door opgravingen echter is er wel iets over bekend. Tijdens onze fietstocht gaan we hier aandacht aan geven. Naast de Romeinen gaan we ook letten op recentere geschiedenis die geleid heeft tot het landschap zoals we dat nu kennen.

1. Spoor

In 1866 werd de spoorlijn Eindhoven – Den Bosch aangelegd. Best kreeg daarmee, naast de al bestaande steenweg naar Den Bosch, een tweede goede verbinding en werd hiermee steeds aantrekkelijker voor de vestiging van industrieën. Een met grind verharde weg van Oirschot naar Sint-Oedenrode verbond deze twee dorpen met de steenweg en het spoor.

2. Heerenbeek

Landgoed met park/tuin, eiken-, beuken- en populierenlanen, loof- en naaldbossen en landbouwgronden. Op het landgoed staan verschillende monumentale gebouwen, waaronder een kasteelachtig herenhuis (1864) met aanbouwen (1905), een woonhuis met koetshuis (ca. 1864), een Vlaamse schuur, thans omgebouwd tot boerderijen (17e en 19e eeuw) en een bakhuis met stal (19e eeuw). Rond het herenhuis restanten van een tuin in Engelse Landschapstijl, waaronder een vijverpartij, enkele gazons en sierbomen (waaronder vleugelnoot, Hollandse linde, iep en moerascypres).

Geschiedenis

In 1303 schonk Hertog Jan II van Brabant 80 bunder land in de herdgang Straten aan de Abdij van 't Park te Heverlee. Dit bestond waarschijnlijk uit moerassig bos en heide. Op een kaart uit 1650 is sprake van een hoeve Heerenbeek die midden in het moerassige gebied lag, op een dekzandkopje.

In 1760 kwam deze hoeve in handen van Marcellus van Bles, die Heer van Moergestel was. Deze zette het boerenland en de heide om in een landgoed. Hij liet een groot herenhuis bouwen en dit is de voorloper van het huidige landhuis, dat in 1864 werd gebouwd door Jan Philip de Girard de Miolet van Coehoorn. De begraafplaats van deze familie bevindt zich anderhalve kilometer naar het noordwesten, aan de Oude Grindweg. De familie is echter uitgestorven in de mannelijke lijn, maar de naam Van Coehoornweg herinnert nog aan deze familie.

3. Lennisheuvel

In de driehoek Lennisheuvel / Brede Heide vind je een parkje.

In Natuurpark Boscheind zijn onder meer de opgaande palen van een Romeinse boerderij te zien, waarvan in de omgeving resten zijn gevonden. Verder is in het natuurpark een inspiratietuin gerealiseerd met een prairietuin, bijen- en vlinderweide en een insectenhotel.

Volgens de heer Lennis Steenwinkel uit Amsterdam, komt de naam Lennis van een oude Romeinse veldheer met de naam Leonidas. De Romeinen zouden vroeger in Noord-Brabant vestigingen hebben gehad. Een van hun veldheren heette Leonidas, in Brabant verbasterd tot Leunis. Er zou vroeger in de buurt van Lennisheuvel ook een Leunisdijk hebben bestaan. Lennisheuvel zou gebouwd zijn op de overblijfselen van deze oude vesting.

4. Esch

De graven van Esch

Tussen 1952 en 1961 werden in Esch zeven graven aangetroffen met kostbare bijgaven waaronder veel glas. Ze dateren uit het einde van de 2de en het begin van de 3de eeuw. Met name het graf van een vrouw overtrof vrijwel alles wat er in Nederland ooit aan rijk gevulde graven was gevonden.

De vondsten tonen aan dat Brabant omstreeks 200 al sterk *geromaniseerd* was. Het beroemde barnstenen beeldje uit het graf van een rijke dame is van een kwaliteit die meer past bij de hoofdsteden van het Romeinse Rijk dan bij een dorp in een verafgelegen provincie. De mensen die hier begraven zijn, zullen dan ook tot de bovenlaag van de bevolking hebben behoord.

5. Roond kapel

De Annakapel, ter ere van de heilige Anna, de moeder van Maria, is van 1954. De kapel heeft niet alleen betekenis voor de buurtbewoners, maar ook veel anderen vinden er een moment van bezinning. Op 26 juli, de feestdag van Moeder Anna, is er in de kapel een Eucharistieviering. Ook in de Advent, Veertigdagentijd en in de meimaand is er veelal een viering.

6. Banisveld

Het Banisveld is een gebied van 115 ha op de grens van de gemeenten Oirschot en Boxtel, dat pas in het begin van de 20e eeuw is ontgonnen en dat lange tijd een zeer grootschalige verkaveling heeft gekend. Er was een rundveebedrijf gevestigd. Ook was er een vuilstort van de gemeente Boxtel aanwezig.

In 1996 is dit gebied opgekocht door de Vereniging Natuurmonumenten die de opstallen heeft verwijderd en de voedselrijke bovenlaag heeft afgevoerd. Dankzij de nog levenskrachtige zaden in de zaadbank kwamen er al snel zeldzame planten tot ontwikkeling.

Binnen een tijdsverloop van 10 jaar is het gebied veranderd van een grootschalig landbouwgebied in natuur waar 300 verschillende soorten hogere planten zijn aangetroffen.

Tot deze planten behoren: klokjesgentiaan, kleine zonnedauw, ronde zonnedauw, teer guichelheil, gevlekte orchis, gewone rietorchis, gevlekte rietorchis, bosorchis, moeraswespenorchis, brede wespenorchis, echt duizendguldenkruid, ijzerhard, moeraswolfsklauw, grote wolfsklauw, oeverkruid, stekelbrem, klein warkruid, gaspeldoorn, waterlepeltje, moerashertshooi, bosdroogbloem, bruine snavelbies, galigaan, grondster, kruipbrem en kamgras.

Van de vlinders worden genoemd: kleine ijsvogelvlinder, grote weerschijnvlinder, heideblauwtje en bont dikkopje.

Reptielen als de levendbarende hagedis en amfibieën als de groene kikker, heikikker, poelkikker, kleine watersalamander en vinpoetsalamander worden er aangetroffen. Het graven van poelen heeft de komst van deze dieren mogelijk gemaakt.

De voormalige vuilnisbelt is afgedekt en omgevormd tot een uitkijkheuvel. Er zijn wandelroutes in het gebied uitgezet.

Het gebied vormt een verbindende schakel tussen De Mortelen en de Kampina, en daarmee een onderdeel van het Nationaal Landschap Het Groene Woud. Daartoe is het ook mogelijk gemaakt dat grazende kudde de bestaande wegen kunnen oversteken.

7. Aarle potstal

Het gehucht Aarle is een oude nederzetting, ontstaan rond 800 n.Chr. Door de intrede van de potstalcultuur was het mogelijk de akkertjes te bemesten en zich zodoende blijvend te vestigen. De kern van de potstalcultuur was een driehoekig plein met een drinkkuil voor het vee, met daaromheen de boerderijtjes gelegen. De boerderijen hadden een stal met een verlaagde vloer voor de schapen. Iedere morgen werden de schapen van alle boeren op de z.g. Plaatsse bijeen gedreven en door een gemeenschappelijke herder, de scheper, naar de heide gedreven. Hier graasden de schapen de hele dag en kwamen 's avonds terug naar de potstal, waar ze op een laag heidestrooisel, hun uitwerpselen lieten vallen. Op deze manier vormde zich in de loop van het jaar een dikke laag mest die in het najaar op de, achter de boerderijen gelegen akkertjes werd gereden. Zo ontstonden de hoge akkers, deze bereikten in de loop van de afgelopen duizend jaar een hoogte van 1 meter. Door deze bemestingsmethode hoefde men niet elke keer wanneer de grond was uitgeput verder te trekken, maar kon men zich blijvend vestigen.